St.-Cornelisschool, AMSTERDAM 1955 – 1956 J.A. Heitmann

De juiste straatnaam luidde Pynackerstraat 7, Amsterdam.

Ik was op deze school slechts één jaar in een zogenaamde 6ª-klas, bedoeld voor die leerlingen die weliswaar middelbaar onderwijs ambieerden maar toch iets te langzaam geacht werden of andere reden. Kan zijn dat ook de school er aan verdient een jaar langer leerlingen te houden, i.c. wel 30 of 40. *Zie onder*.Ik heb niettemin de klas met groot plezier doorlopen wegens mijn legendarische leergierigheid! De man die deze klas geleid heeft noemde zich **Broeder Justinianus** en wie weet dat deze Oost-Romeinse keizer een dictatoriaal figuur geweest is kan ook hier stellen te maken gehad te hebben met een ware autoriteit! Zijn echte naam moet De Zeeuw geluid hebben. Prachtige stem, groot indrukwekkende gestalte. Wist godsdienstige zaken als de (Bijbelse) Zondenval met bevlogenheid te brengen alsmede ook mythen uit de Germaanse Edda te verhalen. Maar vooral is de wiskunde een herinnering: al toen werd ons een idee gegeven van de onbekenden x en y in een formulering waar tot dan de "*redeneerwijze*" usance was. Meteen toe te passen voor de som van de spons die 11x zijn gewicht opzuigt. Ik genoot daarvan!
De man had een handtekeningstempel voor de rapporten.

"*Het kunstlicht heeft het leven van den mens verlaat*", is een zijner sententiën.

Begin 1956 vierde de heer P.J.C. Van Hout
een jubileum ter gelegenheid waarvan ten Huize PAX een toneelstuk voor en door de St.-Franciscusschool werd opgevoerd. Broeder Justinianus droeg mij op *namens* de St.-Cornelisschool de jubilaris een ferme doos bolknakken te overhandigen. Snel bereidde ik mijn speech voor en hield het briefje ongezien vanuit de zaal voor mij. Toen ik uitgesproken was liep de man glunderend naar mij toe, bedankte en inviteerde mij de toneelvoorstelling bij te wonen. Het was een warempel heus wel door broeder Augustinus geschreven "stichtelijk stuk" over een klooster waar een onverlaat vernieling had aangericht in de kapel. Pulto ging dood. De dader moest gevonden worden.

Wij moesten de Latijnse gezangen
van een Gregoriaanse mis uitwendig leren door middel van voortdurende repetitie, wel een dozijn malen. Dan was de melodie consistent. Het zou... mogelijk een dankmis voor de heer Van Hout geweest kunnen zijn?
Van de liederen herinner ik mij nog het begin van het Gloria tòt *Domine Fili unigenite*. In 2001 vroeg ik, door mij waren de muzieknoten ijverig opgetekend, na een lezing door Dr. Marcel Zijlstra, kerkmuziek, of hij deze melodie niet herkende? Dit was helaas *niet* het geval.
In het Gregoriaans Missaal door de monniken van Solesmes (1991) staan melodieën die aardig lijken op de noten uit mijn herinnering maar die de mis toch niet kunnen zijn.

Uitgebreide aandacht voor de bouw van het oog. We moesten dit natekenen van het bord. Maar eerst maakte de broeder met de punt van zijn vinger drukkend op het papier, met een potlood op het papier, dit vervolgens ronddraaiend, een perfecte cirkel. Zo een techniek hadden we zelf niet bedacht!
Leert uitspraak Engels van o.a. "The". Als de hele klas dit tegelijkertijd doet moet je wel lachen. Broeder Augustinus (St.-Franciscusschool) zei eens schertsend dat broeder Justinianus vijf doctorstitels heeft… Ik stond daarbij, het was zeker tegen mij gezegd, of voor mij bedoeld, leergierig als ik ben. Ik heb dit haast geloofd want ik keek de broeder vol

bewondering aan. En dat ik al wist wat een bijwoordelijke bepaling is, behoort nog tot de herinnering van een verbijsterde klasgenoot.

Schoolreisje naar De Efteling.
Ik koos voor zwemmen met Ben Gazan (weeskind vanuit de oorlog).

Schoolreisje naar de kathedraal St.-Jan te Den Bosch.
In twee autobussen van 'n verouderd type "truc met trailer" werden wij vervoerd. De vehikels reden achter elkaar maar op de snelweg werd even voorzichtigerwijs een inhaalmanœuvre uitgevoerd tot hysterisch enthousiasme van de inzittenden!
Ik bezit de twee ansichtkaarten nog die ik op het kerkplein kocht bij een invalide. Opeens schreeuwde deze luid dat de kaarten toch wèl betaald moesten worden hoor! Wie zou iets ongemerkt in zijn zak gestoken hebben? Is dat genoten katholieke opvoeding?

Filmmiddag
"Gulliver" in het voormalige theater Du Midi aan de Apollolaan.
Er werd nadien gevraagd hoe wij dit vonden. Doch zat ik, niet pedant gemeend, al in andere boeken. Het zal toch geen Max Fleischer's *Gulliver's Travels* uit 1939 zijn geweest?

Tekenwedstrijd Amsterdamse Scholieren.
Het moet Kerst 1955 geweest zijn dat een tekenwedstrijd voor Amsterdamse scholieren werd uitgeschreven. Onze tekenleraar gaf mij de opdracht een tekening te maken over *dansen*. Dit deed ik zorgvuldig op mijn allerbest. Er moeten enige medescholieren die ook een goed punt voor tekenen hadden zijn geïnviteerd. Op een woensdag- of zaterdagmiddag konden wij de uitslag bekijken in de tentoonstelling op de vijfde etage van De Bijenkorf. Echter bleek dat andere scholen in het geheel niet over *dansen* hadden getekend, het was dus louter de ludieke inval van de leraar geweest!
Onze school viel helaas niet in de prijzen.
Maar toen gebeurde het dat er brand uitbrak in een pakhuis aan de Beursstraat. Vanuit de vijfde verdieping konden wij bezoekers samen met Bijenkorfpersoneel met ingehouden adem kijken hoe de brandweer het uitspuwende vuur bestreed. Stukken inboedel werden uit de magazijnen op straat gegooid. De tentoonstelling was verder mooi vergeten.

Nogmaals die 6ª of 7ᵉ klas.
Het is beslist geen doubleren maar voelt het toch niet raar aan met je 13ᵉ nog op de l.s. te zitten? Waarom? Ik weet het niet, mij rapport van de 6ᵉ klas St.-Franciscusschool was immers goed. Toch is er, zo Henk Maatman zich herinnert een langdurig gesprek tussen de heer Van Hout met mijn moeder. Zusje Ingrid kreeg een pak schrijfpapier om te tekenen.
Evenmin weet ik er baat bij te hebben gehad. Maar er is een ander verhaal:
In het afscheidscollege van de wiskundige prof Peter van Emde Boas zeide deze *ook* op de 6ª gezeten te hebben, wellicht iets met de Nederlandse taal, zoals bij mij ook gekund zou hebben? Hij ervoer dit als een vernedering. Eenmaal op het gym "nam hij wraak" door ongelofelijk hard te werken waardoor hij de tweede klas mocht overslaan! Bij mij gebeurde iets analoogs, vanaf de tweede klas op de H.B.S. van het St.-Ignatiuscollege werd ik vier jaren de beste van de klas in velerlei vakken! Het kan dus met een verschil in kalenderleeftijd tussen de intellectuele rijpheid voor de leerstof van doen te zijn geweest.
"Voordat hij in 1936 naar het Vossiusgymnasium ging, heeft Gerard Reve nog een jaar lang op een andere lagere school in de Watergraafsmeer gezeten. Daar volgde hij een soort

overgangsjaar, klas 6[a], zoals dat toen heette. Die school stond in de Copernicusstraat…" Huub Mous in zijn weblog, Kind van de Wederopbouw 24 IX 2013.

De man, ***broeder Justinianus****,*
heeft mij met liefde voorbereid op het volgen van het komende middelbaar onderwijs. Als er een weet dat ik het kan is hij het!
Maar... toen ik op 20 VI 1962 weer terugkwam om mijn vers behaald diploma H.B.S.-B 5-jarige opleiding te tonen was hij zó gehaast wegens zijn acute Italiaanse vacantie. Broeders hebben een goed leven met eten, drinken en reizen, daarenboven vrij logies in voor religieuzen gastvrije kloosters. Zo moest ik vlug weer weg. Ik heb dit altijd betreurd en besef dat na een zo lange scheiding niet de lief(de)lijke sfeer van voorheen kan worden gereproduceerd. Alles geht vorüber.
Echter ontving ik in VIII 1962 vanuit Breda een felicitatiekaartje van niet minder dan "*mijn*" broeder Augustinus. De man heeft mij nooit vergeten en dat is wederzijds.

Van de klas 6 ken ik een begaafde leerling **Guus M. Bakker**. "*Guus heeft voor alles tienen!*", verklaarde glunderend een broeder mij indertijd. Hij ging - uiteraard, moet ik zeggen - naar de middelbare school en wel naar het St.-Ignatiuscollege, een jaar voor mij, dat ook voor mij als 6a-leerling voorbestemd was. Guus deed eindexamen H.B.S.-B in 1961 en ging natuurkunde studeren aan de UvA alwaar hij promoveerde op 2 II 1972 in de natuurkunde. Hij gaf 1½ jaar onderwijs aan het G.P.O. Training College te Ndola te Zambia. Guus is jong op 14 XI 1985 te Tilburg overleden.

(Laatst bijgewerkt: 2 VIII 2009, 16 XI 2010, 11 II 2012, 22 VII 2014)

joshadam@xs4all.nl